

De vidunderlige og besværlige æbler

28. september 2017 af: Seniorforsker Marianne Bertelsen, AU Flakkebjerg

Efteråret er æbletid, og lige nu er de danske frugtavlere i fuld gang med at plukke årets høst – men nogle avlere har mere travlt end andre.

Konventionelle frugtavlere høster i grove tal omkring 30 ton æbler pr. ha, mens deres professionelle økologiske kolleger i gennemsnit høster 10 ton pr. ha. Det store flertal af økologiske avlere, som driver æbleplantage på hobbyniveau og uden sprøjtning, har i bedste fald et gennemsnitligt udbytte på 2 ton pr ha. Skal man som æbleavler leve af sin produktion, må disse udbytteforskelle nødvendigvis afspejles i en tilsvarende prisforskel.

Hvorfor de store forskelle

I modsætning til grøntsager og landbrugsafgrøder er æbler en mangeårig kultur, og det gør, at frugtavlerne må undvære et af økologiens bedste våben, nemlig sædskiftet. Man kan ikke bare flytte til en anden mark, når problemerne med skadevoldere bliver for store. Det gør de typisk efter 4-5 år. Efter et par år begynder man at tjene penge på æbletræerne, som gerne skulle have en levetid på 12-15 år.

Mindst fem forskellige arter af insekter har potentiale til at ødelægge æbleproduktionen. Dertil kommer: frugttræskræft, som kan tage livet af træerne; 4-5 forskellige rådsygdomme og ikke mindst æbleskurv, der i et vådt år, som i år, er katastrofalt. Udfordringerne fuldendes af, at æblerne sælges på udseende og ikke holder sig så godt, hvis de er skadede.

Om cookies

Hvad gør avlerne

OK x

Den konventionelle produktion bekæmper alle skadevoldere med bekæmpelsesmidler, og det gør man også i den professionelle økologiske produktion – både i ind- og udland. Sprøjtning er ikke noget, man er glad for i økologi, men det er et faktum, at de avlere med de højeste udbytter sprøjter deres æbler. Økologer bruger sprøjtemidler af naturlig oprindelse som fx svovl til svampebekæmpelse og forskellige ekstrakter fra tropiske planter, virus og feromoner til bekæmpelse af insekter. Alle økologiske frugter til salg i supermarkeder er sprøjtede, ellers ville de være dyrere.

Danske økologiske avlere har færre midler til rådighed end deres udenlandske kollegaer og kæmper i disse år en eksistenskamp på grund af en pesticidafgift, som rammer særlig hårdt for produkter med højt indhold af aktivstof, som fx svovl. Konkurrencen bliver ikke mindre udfordrende af, at de danske avlere må se udenlandsk frugt solgt med det danske Ø-mærke, påstemplet 'Pakket i Danmark' med store typer, mens man skal lede efter oprindelseslandet i de små typer.

Hvad gør forskningen

Skal vi konkurrere med den udenlandske professionelle produktion, er det nødvendigt at forbedre udbyttet. Derfor har forskningen især fokuseret på at udvikle alternative bekæmpelsesteknikker. Herunder fx varmt vand til bekæmpelse af rådsvampe og overdækning i plantagen. I projektet ProtecFruit har vi vist, at et smalt plastiktag eller markise over træerækken kan reducere forekomsten af skurv med 90 % i skurvfølsomme sorter under stort smittetryk.

Udfordringen med denne løsning er holdbarheden af overdækningen, som endnu ikke er fuldt belyst, og så naturligvis prisen, som formentlig vil være omkring 300.000 kr. pr. ha. I fremtiden har man dermed mulighed for at øge produktionen og reducere behovet for at sprøjte, men prisen på æbler vil ikke kunne følge med ned. Økologiske æbler kommer også i fremtiden til at koste mere end konventionelle æbler.

Projektet ProtecFruit er en del af Organic RDD 2-programmet, som koordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer). Det har fået tilskud fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) under Miljø- og Fødevarerministeriet.

OK x